

ΙΣΤΟΡΙΑ Ε' ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

Στα Βυζαντινά Χρόνια

**25. Το Βυζάντιο φτάνει
στο απόγειο της ακμής του**

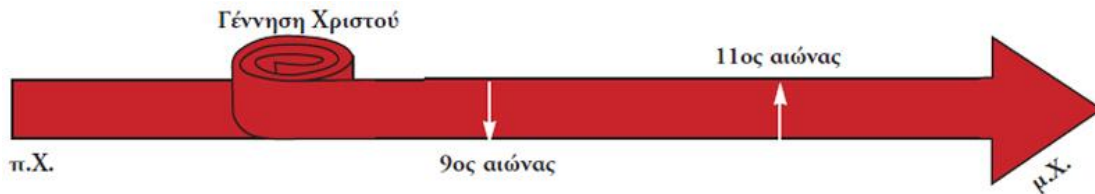
**Εγχειρίδιο για μαθητές, γονείς και
δασκάλους...**



Επιμέλεια: Ζαχαρένια Δρακάτου

Η Γνώση με τρόπο απλό και κατανοητό!

25. Το Βυζάντιο φτάνει στο απόγειο της ακμής του



Οι Μακεδόνες αυτοκράτορες κυβερνούν επί δύο αιώνες την αυτοκρατορία. Κάνουν αλλαγές στη διοίκηση και τη νομοθεσία. Προστατεύουν τη γεωργία, τη βιοτεχνία και το εμπόριο. Είναι περίοδος ακμής και μεγαλείου για το Βυζάντιο.

Χρόνος: 9ος- 11ος μ.Χ. αιώνας

Πρωταγωνιστές: αυτοκράτορες της μακεδονικής δυναστείας

Λέξεις-κλειδιά: αντιμετώπιση εξωτερικών προβλημάτων, εσωτερική οργάνωση, «Θέματα», «Επαρχιακό βιβλίο», νόμος του «Αλληλέγγυου», « χρυσή εποχή του Βυζαντίου»

Λεξικό:

δυναστεία: σειρά αυτοκρατόρων που ανήκαν στην ίδια οικογένεια ή κατάγονταν από την ίδια περιοχή.

υπερέχοντες: Έτσι ονόμαζαν αυτούς που με την εξουσία των αξιωμάτων τους, είχαν στην κατοχή τους μεγάλο γεωργικό κλήρο.

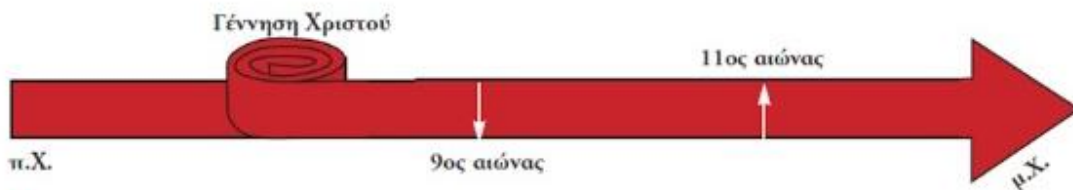
πένητες: φτωχοί, μικροϊδιοκτήτες γεωργοί.

Η Γνώση με τρόπο απλό και κατανοητό!

Το μάθημα με πλαγιότιτλους

25. Το Βυζάντιο φτάνει στο απόγειο της ακμής του

Οι Μακεδόνες αυτοκράτορες κυβερνούν επί δύο αιώνες την αυτοκρατορία. Κάνουν αλλαγές στη διοίκηση και τη νομοθεσία. Προστατεύουν τη γεωργία, τη βιοτεχνία και το εμπόριο. Είναι περίοδος ακμής και μεγαλείου για το Βυζάντιο.



Η περίοδος της μακεδονικής δυναστείας

Η αντιμετώπιση των εξωτερικών θεμάτων

Η εσωτερική οργάνωση του κράτους

Από τον 9ο έως τον 11ο αιώνα το Βυζαντινό κράτος κυβέρνησαν αυτοκράτορες της **μακεδονικής δυναστείας**¹. Στο διάστημα αυτό οι Μακεδόνες αυτοκράτορες, για την αντιμετώπιση των **εξωτερικών** θεμάτων:

- Οργάνωσαν αξιόμαχο στρατό και απελευθέρωσαν πολλά από τα κατακτημένα βυζαντινά εδάφη, στην Ανατολή, στη Δύση και στα Βαλκάνια.
- Έκλεισαν συνθήκες ειρήνης και φιλίας με τους λαούς του Βορρά και διέδωσαν το χριστιανισμό και το βυζαντινό πολιτισμό στις χώρες τους.
- Ξαναπήραν από τους Σαρακηνούς τον έλεγχο των θαλάσσιων δρόμων και τα βυζαντινά εμπορικά καράβια ανοίχτηκαν ξανά στο Αιγαίο, τη Μεσόγειο, την Αδριατική και τη νότια Ιταλία.

Ιδιαίτερη φροντίδα όμως έδειξαν και για την **εσωτερική οργάνωση** και καλή λειτουργία του κράτους. Για να το επιτύχουν:

- Οργάνωσαν καλύτερα τα **Θέματα** της αυτοκρατορίας και πρόσθεσαν σ' αυτά και νέα από τις απελευθερωμένες και τις ακριτικές περιοχές.
- Επανέφεραν την ηρεμία στην ταραγμένη από τις διαμάχες της εικονομαχίας εκκλησία και την έστρεψαν σε έργα ειρηνικά και φιλανθρωπικά.
- Ρύθμισαν με νέους νόμους (Επαναγωγή και Πρόχειρο Νόμο) τα καθήκοντα των αρχόντων,

καθόρισαν τις σχέσεις Κράτους και Εκκλησίας και προσάρμοσαν το δίκαιο στις συνθήκες της εποχής.

- Με το «**Επαρχιακό βιβλίο**» ρύθμισαν τα θέματα των εμπορικών συναλλαγών και έβαλαν τάξη στη λειτουργία των βιοτεχνιών και των επαγγελματιών, καθώς και στα όρια κέρδους καθενός.
- Συνέχισαν την προσπάθεια των Ισαύρων για την προστασία των μικροϊδιοκτητών και των ελεύθερων γεωργών



1. Χάρτης της αυτοκρατορίας στα χρόνια των Μακεδόνων

Η Γνώση με τρόπο απλό και κατανοητό!

Ο νόμος του Αλληλέγγυου

Τα αποτελέσματα των μέτρων

από τους δυνατούς και επέβαλλαν σ' αυτούς το νόμο του «Αλληλέγγυου». Αυτός όριζε ότι οι πλούσιοι γαιοκτήμονες, μαζί με τους δικούς τους φόρους, πληρώνουν στο κράτος και τους φόρους των φτωχών γειτόνων τους, όταν εκείνοι αδυνατούν. Τα μέτρα αυτά βοήθησαν στην ανάπτυξη της γεωργίας, της βιοτεχνίας, της ναυτιλίας και του εμπορίου κι έφεραν πλούτο και δόξα στην αυτοκρατορία. Η περίοδος αυτή ήταν από τις πιο λαμπρές για την αυτοκρατορία και ονομάστηκε «χρυσή εποχή του Βυζαντίου».

- Τι πέτυχαν οι Μακεδόνες στα ζητήματα της εκκλησίας;
- Ποιο από τα παραπάνω μέτρα βοήθησε τη γεωργία, το εμπόριο, τη βιοτεχνία, τη ναυτιλία;



2. Οι Δυνατοί παρανομούν

«Οι Δυνατοί και οι Υπερέχοντες² στο Θέμα των Θρακησιών, περιφρονώντας τους βασιλικούς νόμους, το φυσικό δίκαιο και τη δική μου προσταγή, δε σταματούν να εισέρχονται στα χωριά και προφασισζόμενοι την αγορά, τη δωρεά ή την κληρονομιά κτημάτων, να τυραννούν τους πένητες³ χωρικούς και να τους κάνουν μετανάστες στον τόπο τους και στα κτήματά τους».

Κωνσταντίνος Πορφυρογέννητος, Νεαρά (Μάρτιος 947 μ.Χ.)



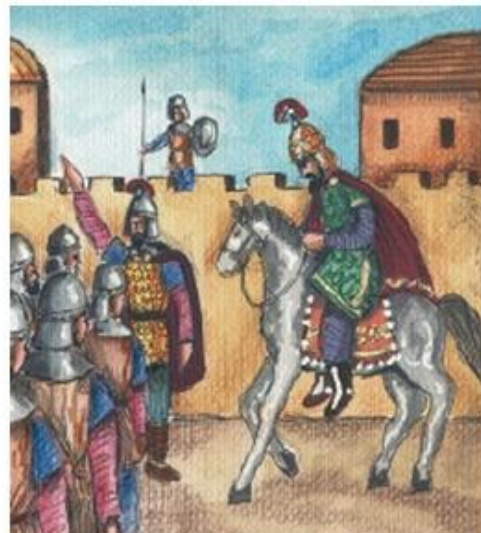
3. Δυνατός μεγαλοκτηματίας επιβλέπει το θερισμό των κτημάτων του.



4. Νόμοι υπέρ των αδυνάτων.

α. «Όλες οι αγοροπωλησίες που έγιναν ανάμεσα σε πένητες και δυνατούς δεν ισχύουν και είναι παράνομες. Γι' αυτό αποφασίζουμε την επιστροφή των κτημάτων στους πένητες, χωρίς την απόδοση των χρημάτων της αγοράς, ούτε των φόρων και των δαπανών καλλιέργειάς τους. Είναι αυτονόητο ότι η διάταξη αυτή ισχύει και για το μέλλον». β. «Οι δυνατοί επιθυμούμε να αγοράζουν ακίνητα από τους δυνατούς, οι δε στρατιώτες και οι πένητες γεωργοί επιτρέπουμε να συναλλάσσονται με τους όμοιους της δικής τους τάξης».

Βασίλειος Β', Νεαρά



5. Οι Μακεδόνες αυτοκράτορες οργάνωσαν αξιόμαχο στρατό.

²υπερέχοντες: Έτσι ονόμαζαν αυτούς που με την εξουσία των αξιωμάτων τους, είχαν στην κατοχή τους μεγάλο γεωργικό κλήρο.
³πένητες: φτωχοί, μικροιδιοκτήτες γεωργοί.

Η Γνώση με τρόπο απλό και κατανοητό!